

525-ci qəzet

13 noyabr 2007-ci il, çərşənbə axşamı, №209 (2559). Qiyməti 20 qəpik

www.525.az

Elçinin kino yaradıcılığı

Kino tarixində həmişə qoşa adımlayın sahər və kənd mövzusunu özündən özüllükleri lə yadda qalıb. Konkret mülliətlərin və kino xadimlərinin rüyaları kıl, onları arasında qırıbe ol da olsa "gözögörünməz" bir bölgü olub. Kımılarda kənd mövzusundan undulmuyan ekran asərləri yaradıqları haldə, bər basqaları kinomuzda sahər mövzusunu, bezen isə şəhərin içindəki kənd mövzusunu diqqət mərkəzində çəkib. Belə mülliətlərdir bəri da sahər mövzusundan, Aşberən heyatından bəhs edən sənədlər ilə bu mövzumu bize sevdirdi - bilən xalq yazıcısi Elçindir.

Elçinin kino yaradıcılığının əsasını bedii kinomuzdakı Abşeron mövzusu təşkil edir. Hər seyden əvvəl onu demək istərdim ki, Elçinin mülliətinin həkayekləri və poverstiyaları də özünün kina əsliblə ili dəqiqət çəkir. Onun qurdugu süjet xətti, damlı sənədli və ya yüzü üslublu bütövlükde oxucu üçün kino monzerası yaradır və eله bu xüsusiyyətlərə görə də milki kinematograflar Elçin yaradıcılığundan kenarada qalmayıb.

1974-cü ilde ekrana giren "Ömrün sehibefleri" kina olmaanaxı "Raqibler", "Baladadasın ilk mohobbeti" ve "Nağma'nın" dövülələrindən ibarət idi. Almanaxın ikinci novelası olan "Baladadasın ilk mohobbəti" Elçin'in evini adlı hekayesinin motivləri osusunda mülliəti özü tərəfindən sənəclarıdirilən kiçik ekran eseri idi. Bu film Elçin üçün kinoda debüt olsa da uğurlu oldu.

Sado, semimi Baladadasın simasında sycrı terafından maraqlı izlenen kadırlar, loşconin vo meşinşir özümenexüs tösviri, Bakı kenderlilerin sanınlarından maraqlı hoyat torzı, Abseronun döñizi, küləyi vo şanisi film-in asası siyət xəttini təskil edir. İlk məhəbbötün saflığı vo ülviliyi Baladadasın simasında elo semimiyitrol yaradılib ki, hor növbəti hadisəni izlemek etfirəs, film boyut, tamaşaqını, tərk etmər. Unutmaz tazmin devil

ki, kino ssenaridən başlanır. Bedii
mətnindən gələn semimiyət və yumor
obrazlar arasında cər paylanıb ki, hər
bir obraz özünəməxsus tərzde bu se-
mimiyəti və yumorunu maraqlı ede-
lib. Şamil Süleymanovun, Ruhəngiz
Musevinin və başqlarının yarta-
dıqları образlar isə illər ötsü də sevi-
lib.

Elçin'in ssenarisi osasında ekrandaşlarından detektif janrı çokılım "Arxadan vurulan zorbe" filmi do maraqı stüjett xətti ilə yadda qalır. Hadisilərin inkişafı, obrazlar arasındaki bağlılıq o qeder ustalıqla verilib ki, detektif film üçün vacib olan həyecan vo gözlənilməz sonluq bu ekrana serəni də son derece maraqlıdır.

Baş veron qəl hadisi sakit və hüzur içinde yaşayın oyalat rayonunu rahatlığını pozur. Prokurorluğun polis keçmiş organ işçisinin qatılımında tacizdir və bu məqsədlo rayonda ezmə olunan müstəntiq Gündüz Körimbeyli şəxşkarının və montiq analizlerinin hesabına daima onlara yaxın olan qatılı ifşa edil biril. Kinomuzda çox az müraciət edilən detektiv janrı filmor içində, bu filmdən başqa hər hansı

1980-ci ilde Elçinin ve Elqa Linderin birgə ssenarisi əsasında çərçivənlərinin "Gözə mon!" bədil filmi xalq yazarı İlyas Əfəndiyevin "Məmə dağlarında qaldı" pyesinin motivləri əsasında çəkilib. Filmdə İlyas Əfəndiyev ruhundan gələn romantik süjet və Elçin yaradıcılığının üçün xas olan realizm döqtəndə yarımym. Sovet hakimiyətinin qurulması, əsaslıdır. Orxashezə, əsaslıdır.

edən hadisələr, zamanın içinden gələn deyişmə və bu hadisələr müsbət nüfuz təlim tamaşaçığı doğmaşdır. Elçin Qaraabət tarixinə, qoçdan dönməz eqidil ənşanları heyvan ya yaşayış tarzına müsbət nüfuz bilib. Qaraabət Topxana məsəsi, İsa bulağı, Cıdır düzü kimi qadın tarixi yer adımları Azərbaycan xalqı üçün nö qədər doğma olduğu haqqında tamaşaçığa dolğun tövüsətir yaradır. Unutmaq olmaz ki, hər bir erkən işsiz onun yaradın xalqın mənəvi serovetidir, elə ona qədər da demək olar ki, qədər təməl etdiyin hər bütövlükədə Azərbaycan xalqına həsr edilib.

“Günlüğü furşun” beddi televizyonu, ya filmi işe qalbinde kövrük hissler dayanı, tonuz duyğular ve saf arzularla yaşınan bir qadının (Medine) kövrük düşünceleri, psixoloji yaşantılarında bəhə edir. Bu ekran oyununda də mövzu müsəlifin yeyindilə povestindən götürülür. Ona görə de deyib bilərik ki, Elçin nəsrdə olduğu kimi kino yaradıcılığında da qurğudan hədəsəyərək we obrazın daxili aksame minnə ciddi seziklə nüfuz edib. Elçin, əsasən qəzəbdən, üçün

Elinçin kura yaradığını, üçüncü bölümdeki "Bağ mövsümü" filmi "Baladada" sinikin mühəsibətinden sonra sənədli qayıtdığı Abşeron mövzusunu davam etdirir. "Dölgə" poemeti de əsərinin ekransalıdırınlarıdır bu əsər Ağababa (Hosseyn Məmmədov) kimi sadə, təmiz, zəhmətəsizdir. Nüfuzlu qırınquruna, kişiyyiləne mordilidinə yəsər edilib. Təməscəq əz-əz-ləyində apardığı paralellərdə müəllif tərəfindən son dərəcə daşıda, lakin daxili paşılı, hərəkətli psixoloji möqamları izləməkəndə böyük menovı zövr alır. İnsanın nə qədər nəfəsinin qulu olursa, dilisiz-ağzıdsız təsahibləri tərəfindən ona özüdüründilər kimi sənəd qədər nəfəsinin qoruyub saxlanmasına çalışır və bunu bacara bilmeyəndə evdon gedir. Lakin ailənin və itin faciəsi bitmir. Kafe ve restoranlarla işlədiyi ilə gün keçirir on sununda sahibi ile qarşılaşsa da, onu eve qədər qızıl etse-

yi ilə six başlı olduğunu təməscəq rəhi vo psixoloji möqamları yaşıyır, taleyiñ əyularında hayati püç olar kimsessiz, atılmış, umudluş qadınlardan faciəsin görür. Abşeron bəndindən birinde tərhəldə qalan Ziyəbeydən keçmiş ilö yaşıyır, geride qoyduqdan zamanın işçisiyində birəcə anlıq da olsa xüsənlik tapmağı istəyir, amına buna məsləhətli olur. Bilmək, Bilmək, Şahmar Şəhərbəyovun kinorejissör kimi ilki müstəqil işi idi. Filmdə o vaxt kimdək il addumlanıstan atən və bu gün cəmiyyətdən müəyyən olunmuş olur. - Mehriban Xanlarova, Məlikə Abdullayevi ilə yanışı Nuriyə Əhmədsova, Səfəro İbrahimova kimi təməscəq aktörələr çəkilib. Bi filmdə Elçin yaradığının lirizimini rəzilizm, təməscəqini öz cəzibəsində saxlayır.

Əyyub QİYAS,
yazıcı-dramaturq